

Kan ERC:s bedömning av forskning användas nationellt?

Att ta tillvara goda forskningsidéer

Kan ERC:s bedömning av forskning användas nationellt?

Att ta tillvara goda forskningsidéer

Marianne Wikgren, Laura Plant

VR1913

Dnr 3.1-2019-00042

ISBN 978-91-88943-12-5

Swedish Research Council

Vetenskapsrådet

Box 1035

SE-101 38 Stockholm, Sweden

Innehåll

Sammanfattning	4
Summary	5
Inledning	6
ERC:s bedömning och konceptet Seal of Excellence	8
ERC utlyser medel för unga forskare och mer etablerade forskare	8
Ansökningarna bedöms i två steg utifrån excellens och potential för banbrytande forskning.....	9
En kategori A-bedömning i steg 2 kan jämföras med kvalitetscertifikatet Seal of Excellence för vissa andra Horisont 2020-projekt	9
En översikt av bidragsmodeller i Sverige och andra länder	11
Stöd för att förbättra ansökan till nästa ERC-omgång (och möjlighet att starta upp forskningen).....	11
Exempel från andra länder	12
Ett fullt ERC-motsvarande stöd (med eller utan krav på förnyad ansökan)	14
Sverige: Vetenskapsrådets finansiering av ERC-reserver	15
Sverige: Swedish Foundations' Starting Grant.....	15
Exempel från andra länder	16
Planeringsbidrag	16
Sverige: Planeringsbidrag för EU-ansökningar	17
Exempel från andra länder	17
Samordning mellan nationella bidrag och ERC-bidrag.....	17
Exempel från andra länder	17
Nationella bidrag för framstående yngre forskare i Sverige	19
Översikt av några betydande ERC-motsvarande bidragsmöjligheter för unga forskare.....	19
ERC-bidragen i förhållande till nationella bidrag för unga forskare.....	22
Lärosätenas stöd till ERC-sökande	23
Universitetens Grants Offices	23
Forskningsservice vid Lunds universitet	24
Grants Office vid Karolinska Institutet	24
Diskussion	26
Dagens svenska stödformer för att ta tillvara goda ERC-ansökningar är begränsade	26
Ett planeringsbidrag kunde vara mer specifikt inriktat mot ERC	27
Swedish Foundations' Starting Grant uppskattas av forskarna	27

Vetenskapsrådets finansiering av ERC-reserver riktar sig till en snäv krets av sökande.....	27
Vetenskapsrådets etableringsbidrag och konsolideringsbidrag i relation till motsvarande ERC-bidrag	28
Lärosätenas information och stöd till forskare som fått ERC:s kvalitetsstämpel men inte finansiering.....	29
Litteratur.....	30
Några begrepp och förkortningar som används i rapporten.....	31

Sammanfattning

Fokus i studien är hur de svenska forskningsfinansiärerna, lärosätena och forskarna själva skulle kunna dra bästa möjliga nytta av bedömningsprocessen vid Europeiska forskningsrådet (ERC) i de fall där bedömningen pekat ut goda ansökningar, framgångsrika sökande och briljanta forskningsidéer som, trots att de fått höga betyg, inte beviljats forskningsbidrag från ERC. Ett genomgående tema i rapporten är synen på ERC:s bedömning som en garantistämpel, motsvarande det Seal of Excellence som EU-kommissionen delar ut åt goda ansökningar inom några av programmen inom Horisont 2020.

Studien, och de reflektioner den utmynnar i, ska ses som en uppföljning av rekommendationen ”ta tillvara goda forskningsidéer” i Vetenskapsrådets rapport Svenskt deltagande i Europeiska forskningsrådet (2017), där just möjligheterna att utnyttja ERC:s bedömning i den svenska forskningsfinansieringen lyfts fram.

Flera utländska finansiärer erbjuder nationella stödformer som ska ge forskare som ansökt om ERC-bidrag, men inte lyckats få finansiering, en möjlighet att komma igång med sin forskning eller få ett incitament att skicka in en ny ansökan. Idag är de svenska finansiärernas bidragsformer för att uttryckligen ta tillvara idéerna i goda ERC-ansökningar begränsade, med undantag av Swedish Foundations' Starting Grants. Däremot erbjuds gruppen unga framgångsrika forskare ett relativt brett utbud av andra typer av forskningsbidrag från svenska finansiärer. I rapporten diskuteras olika bidragsformer och hur de bäst kan samverka för att stärka villkoren för svenska forskare.

Summary

The focus of this report is to examine how the assessment of the European Research Council (ERC) applications judged as excellent but not awarded funding could be put to best use by the applicants, higher education institutions and research funders. An overall theme of the report is the view of the ERC assessment as a guarantee stamp, corresponding to the Seal of Excellence that the EU Commission attributes to good applications within some programs within Horizon 2020. The report, and the reflections in it, should be seen as a follow-up to the recommendation to "take advantage of good research ideas" in the Swedish Research Council's report "Swedish participation in the European Research Council" (2017), where the possibilities of utilising the ERC's assessment in the Swedish research funding process are highlighted.

Several international research funders offer national forms of support that provide researchers who have applied for ERC grants but have not succeeded in obtaining funding, with an opportunity to initiate their research or with an incentive to submit a new application to the ERC. In Sweden, the corresponding support is limited to the Swedish Foundations' Starting Grant. However, the same demographic of young successful researchers are offered a relatively wide range of other research grants from several other Swedish funders. This report discusses various forms of funding and how they can best collaborate to strengthen the conditions for Swedish research.

Inledning

I regleringsbrevet för budgetåret 2016 gav regeringen Vetenskapsrådet uppdraget att kartlägga svenska forskares (forskare verksamma i Sverige) deltagande i Europeiska forskningsrådets (ERC), göra en analys av det svenska utfallets orsaker och föreslå åtgärder för att förbättra svenska forskares konkurrenskraft. Vetenskapsrådet inlämnade 2017 rapporten Svenskt deltagande i Europeiska forskningsrådet. Fokus i rapporten och dess förslag till åtgärder ligger på svenska forskares konkurrenskraft, tolkat som att förslagen ska gälla hur fler svenska forskare ska få beviljning från ERC.

Ett av förslagsområdena i rapporten Svenskt deltagande i Europeiska forskningsrådet ligger som utgångspunkt för föreliggande följdstudie, nämligen frågan om hur EU-länderna bäst kan ta tillvara de goda forskningsidéer som framgångsrika unga forskare har formulerat i sina ansökningar till ERC – ansökningar som ERC i sin bedömningsprocess har funnit vara av högsta kvalitet och väl värda finansiering, men som trots det inte finansierats på grund av att de inte fått utrymme inom ERC:s budget. Dessa ansökningar har trots utebliven finansiering fått en prestigefylld kvalitetsstämpel motsvarande den så kallade Seal of Excellence med vilken EU premierar liknande ansökningar i andra typer av program inom ramprogrammet för forskning och innovation.

Finansiering från det europeiska forskningsrådet ERC hör till det mest meriterande och prestigefyllda en ung eller mer etablerad forskare i Sverige kan uppnå, inte minst för att konkurrensen sker med forskare från hela Europa och för att bedömningen görs helt internationellt, av externa granskare och granskarna i ERC:s expertpaneler. ERC:s bedömningsprocess är rigorös, välkänd och respekterad. Dess enda bedömningskriterium är excellens, dels forskningsprojektets (banbrytande forskningsidé, potentiellt genomslag och vetenskapligt angreppssätt), dels den huvudsökandes (intellektuell kapacitet, kreativitet och engagemang). Den forskare som når långt med ett högt betyg i ERC:s bedömning kan därför anses vara antingen en lovande framtida forskningsledare eller en redan etablerad forskare av internationell toppklass.

EU ser ERC-finansieringen som en viktig investering för att bibehålla unga forskartalanger i Europa och attrahera framgångsrika forskare från andra länder. Men den direkta internationella jämförelse som en ERC-utlysning innebär, ses ofta också som ett mått på de enskilda EU-ländernas internationella konkurrenskraft när det gäller forskningsexcellens och förmåga att attrahera toppforskare. Det är därför av betydelsen för landet att se till att forskarna har goda förutsättningar att ansöka till och beviljas bidrag från ERC.

I den här studien gör vi en översyn av finansieringsmöjligheter i Sverige och andra länder för forskare som nått högt i ERC:s bedömning utan att ha fått finansiering. Syftet är att lyfta fram existerande modeller och instrument, och i ljuset av dem diskutera olika nationella åtgärder som kan riktas mot den här gruppen forskare och forskningsidéer, åtgärder som syftar till att underlätta för forskarna att skicka in en ny ansökan till ERC och därmed öka deras möjligheter till ERC-

finansiering. Ett mål kan också vara att dra nytta av ERC:s ansökningsprocess och kvalitetsbedömning för att på nationell nivå premiera och finansiera goda forskningsidéer som kan leda till banbrytande forskning. Den röda tråden i föreliggande studie är hur denna kvalitetsstämpel, enligt Seal of Excellence-konceptet, bäst kan utnyttjas av svenska finansiärer och vid svenska lärosäten.

Rapportens diskussionsavsnitt vill avspegla vad som idag görs och kanske ytterligare kunde göras vid lärosätena och forskningsfinansiärerna när det gäller att beakta ERC:s kvalitetsstämpel på unga forskare och deras forskningsplaner. Reflektionerna bygger på en dialog med Grants Offices vid ett par större svenska lärosäten och några svenska forskningsfinansiärer. Många ERC-kandidater får idag ett starkt stöd från sina lärosäten och Sveriges NCP för ERC, men skillnader finns mellan olika lärosäten och olika nivåer.

ERC:s bedömning och konceptet Seal of Excellence

By creating open and direct competition for funding between the very best researchers in Europe, the ERC will enhance aspirations and achievements. It will enable the best ideas and talents to be recognised from a larger pool than exists at national level. ([ERC mission](#))

I de följande avsnitten beskrivs ERC:s utlysningar och bedömningsprocess i korthet, med fokus på frågor av särskilt intresse för den fortsatta diskussionen om nationella stödformer för att tillvarata ansökningarnas goda forskningsidéer. Fokus ligger på ERC:s bidragsformer för yngre forskare, Starting Grant och Consolidator Grant. En närmare beskrivning av ERC:s bidragsformer ges i ERC:s arbetsprogram för 2018.¹

ERC utlyser medel för unga forskare och mer etablerade forskare

ERC utlyser bidragsformerna Starting Grant (StG) för unga framstående forskare med potential för att bli framtidens forskningsledare, Consolidator Grant (CoG) för forskare som vill konsolidera ett framgångsrikt forskarteam och Advanced Grant (AdG) för etablerade ledande forskare. Starting Grant och Advanced Grant fanns med redan i ERC:s första utlysning år 2007. Bidragsformen Consolidator Grant lades till år 2013. Diskussionen om olika nationella stödformer för ökat ERC-deltagande i den här studien riktar in sig på Starting Grant och Consolidator Grant.

Starting Grant riktar sig mot unga forskare, 2–7 år efter disputationen, och finansierar forskningsprojekten med upp till 1,5 miljoner euro över upp till fem år. Consolidator Grant riktar sig mot forskare 7–12 år efter disputationen och finansierar forskningsprojekten med högst 2 miljoner euro över upp till fem år.²

Gemensamt för alla bidragsformer är att de är öppna för forskare inom samtliga discipliner och från alla länder, förutsatt att forskaren förbinder sig att utföra åtminstone hälften av sin forskningstid i Europa. Mottagarna av ett ERC StG ska ägna minst 50 procent av sin arbetstid inom projektet, motsvarande andel är minst 40 procent för ett ERC CoG och minst 30 procent för ett ERC AdG. Bidragen är flexibla och följer bidragstagaren vid eventuellt byte av forskningsinstitution.³ Bidragen kan täcka upp till 100 procent av de tillåtna direkta kostnaderna för forskningen inklusive 25 procent för indirekta kostnader.

¹ ERC Work Programme 2018.

http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/wp/2018_2020/erc/h2020-wp18-erc_en.pdf (2018-05-18)

² Mottagare av ett ERC StG kan ansöka om ytterligare upp till 500 000 euro och mottagare av CoG om upp till 750 000 euro för (a) godkända uppstartkostnader för projektledare som flyttar från ett tredje land till EU eller ett associerat land som en följd av ERC-bidraget och/eller (b) för inköp av större utrustning och/eller (c) för tillgång till stora forskningsinfrastrukturer.

³ Möjligheten att fritt flytta ERC-bidraget mellan länder och institutioner inom Europa är en viktig grundtanke för ERC. Den har också i vissa fall gett upphov till en konkurrens om ERC-bidragmottagarna mellan länderna.

Ansökningarna bedöms i två steg utifrån excellens och potential för banbrytande forskning

Ansökningarna bedöms enbart utifrån sakkunniggranskad excellens, dvs. kvalitet och originalitet hos forskningsprojektet och den sökandes kvalifikationer. Forskningsplanen ska vara ambitiös och visa potential för banbrytande forskning.

Ansökningar som lämnas in till ERC består av en kortare sammanfattning och en fullständig version av projektplanen, förutom den sökandes meriter. Ansökningarna bedöms i två steg; i varje steg bedöms den huvudsökandes kvalifikationer och projektplanen, men i steg 1 bedöms och rankas ansökningarna av ERC:s expertpaneler genom bedömning av den sökandes CV och den kortare sammanfattningen. De sökande informeras därefter om huruvida ansökan rankats som kategori A (av tillräcklig kvalitet för att gå vidare till steg 2), kategori B (av hög kvalitet men inte tillräcklig för att gå vidare till steg 2) eller kategori C (inte av tillräckligt hög kvalitet för att gå vidare till steg 2).

I steg 2 bedöms den fullständiga versionen av ansökan av externa experter och ERC:s expertpaneler, och de sökande kallas till intervju med expertpanelerna i Bryssel. De sökande informeras därefter om huruvida deras ansökan rankats i kategori A (till fullo uppfyller ERC:s kriterier och rekommenderas för finansiering om tillräcklig finansiering finns tillgänglig) eller kategori B (uppfyller några men inte alla delar av kriterierna och inte kommer i fråga för finansiering).⁴

Ansökningar som rankas inom kategori A finansieras från rankinglistans topp så långt budgeten räcker. Ett antal ansökningar hamnar på en reservlista och finansieras av ERC i mån av möjlighet, medan resten av ansökningarna i kategori A blir utan finansiering av hänsyn till budgetbegränsningar. Det är den sistnämnda projektkategori som är fokus för de åtgärder som diskuteras i den här rapporten.

En kategori A-bedömning i steg 2 kan jämföras med kvalitetscertifikatet Seal of Excellence för vissa andra Horisont 2020-projekt

EU har infört ett certifikat, Seal of Excellence (SoE), som tilldelas projekt inom instrumenten SME och Marie Skłodowska-Curie actions (MSCA) i Horisont 2020. Certifikatet ges projekt som i bedömningsprocessen har befunnits vara väl värda ett bidrag men som ändå inte har erhållit finansiering på grund av en begränsad budget.⁵

Tanken bakom SoE är att EU-kommissionen, genom sitt erkänt goda bedömningssystem med oberoende, internationella experter, ska kunna premiera ofinansierade projekt som nått över en hög kvalitetströskel, med ett erkännande som projektledarna ska kunna använda som stöd vid ansökningar från nationella finansieringskällor. I Sverige utlyser Vinnova bidraget Vinnova EU-sam MSCA SoE.⁶ Utlysningen riktar sig till forskare som sökt MSCA Fellowship i Horisont 2020 med en svensk värddorganisation och nått ett betyg på 85 procent av maxpoäng men inte finansierats på grund av det hårda söktrycket och EU:s budgetgränser.

⁴ Vissa restriktioner gäller för återansökan: endast sökande vars ansökan går vidare till steg 2 i bedömningen men inte beviljas finansiering har rätt att lämna in en ny ansökan i nästa ERC-utlysningssomgång.

⁵ European Commission: Seal of Excellence <https://ec.europa.eu/research/soe/index.cfm> (2018-05-18)

⁶ Vinnova (2018). MSCA EF Seal of Excellence. Call funded by The Strategy Group for EU-Coordination. Call 2019-01-08 <https://www.vinnova.se/globalassets/mikrosajter/horisont-2020/dokument/msca-seal-of-excellence---call-2019.pdf> (2019-03-12) <https://www.vinnova.se/m/horisont-2020/soka-finansiering/spetskompetens/msca/call-seal-of-excellence/> (2018-05-18)

Också ERC är inne på tanken att en bedömning i kategori A i steg 2 ska kunna användas som ett motsvarande kvalitetsbegrepp i olika sammanhang, inte minst för att komma ifråga för nationella bidrag som gör det möjligt att starta upp forskningen. En sådan kvalitetsstämpel baseras på att prestigen i att beviljas ett ERC-bidrag också borde tillfalla forskare vars ansökningar bedömts att till fullo uppfylla ERC:s kriterier och rekommenderats för finansiering om tillräcklig finansiering finns tillgänglig

Enligt en uppskattning⁷ får årligen omkring 15-20 svenska forskare som söker ERC:s StG och omkring 10-15 forskare som söker ERC:s CoG betyget A eller B i den andra omgången i ERC:s bedömningsprocess. Dessa sökande bedöms ha en god möjlighet till bidrag i nästa omgång, men många avstår på grund av att ansökan medför en för stor arbetsbelastning.⁸

---

⁷ Internt PM vid Vetenskapsrådet

⁸ Enkät i samband med rapporten *Svenskt deltagande i Europeiska forskningsrådet (2017)*: forskarna anser att det tar för mycket tid och möda att söka igen. Flera vill se mer stöd till de som når steg 2 i ERC:s bedömningsprocess.

En översikt av bidragsmodeller i Sverige och andra länder

Ett ERC-bidrag innebär prestige för den enskilde forskaren men också för det land där forskaren verkar, eftersom framgång i den internationella konkurrensen om de eftertraktade bidragen ofta ses som ett mått på landets styrka och dragningskraft som forskningsnation. Många länder har därför lanserat nationella bidrag som syftar till att maximera ERC-beviljningarna för landets forskare, men det handlar också om att inte låta de goda och förhoppningsvis banbrytande forskningsidéer som forskarna lagt ner mycket tid och arbete på att utforma i sin ERC-ansökan gå till spillo. ERC:s prestigefyllda bedömning ses som en garanti för att de forskare vars ansökan når högt i bedömningen är tillräckligt högt meriterade och har en forskningsidé som är tillräckligt innovativ och banbrytande för att antingen ha en god möjlighet till framgång i en kommande ERC-ansökningsomgång eller ge god valuta för investeringar från de egna forskningsfinansiärerna.

En översikt av nationella bidrag⁹ som grundar sig på idén om en Seal of Excellence-liknande kvalitetsstämpel visar att många länder erbjuder högt rankande ERC-sökande, vars ansökningar bedömts värda stöd från ERC men ändå inte beviljats, en möjlighet att sätta igång med sin forskning och arbeta vidare på sin ansökan, i väntan på att delta i en kommande utlysning inom ERC. Mindre vanligt är att erbjuda ett fullt projektbidrag som motsvarar ett ERC-bidrag till sökande som kommit högt i bedömningen. Andra modeller är öppna planeringsbidrag och olika versioner av instrument som syftar till att sammanjämka nationella projektutlysningar med ERC:s utlysningar.

Stöd för att förbättra ansökan till nästa ERC-omgång (och möjlighet att starta upp forskningen)

Flera länder har ERC-stöd i form av bidrag som ska underlätta för en sökande till ERC att förbättra sin ansökan inför en kommande ansökningsomgång samt att kunna sätta igång med forskningsprojektet. Ett sådant bidrag förutsätter oftast att den sökande verkligen skickar in en ny ansökan. Bidragen är ofta tidsbegränsade, och gäller för det mesta sökande som har avancerat till det andra steget i ERC:s bedömningsprocess och där placerats i kategori A (i vissa fall även grad B), men inte har beviljats finansiering av ERC.

Bidrag av den här typen utlyses av forskningsråd i flera länder. I det följande ges en kort beskrivning av stödformerna i Irland, Norge, Danmark, Frankrike och Estland. En sammanfattning av olika länders bidragsformer, bidragsperiod och bidragsstorlek ges i Tabell 1, där också Slovenien¹⁰, Ungern och Spanien¹¹ tagits

⁹ Genomgången av bidragsformer i Sverige och andra länder gjordes våren 2018.

¹⁰ Slovenian Research Agency. International cooperation: Complementary scheme.
[https://www.arrs.gov.si/en/medn/shema/\(2018-05-18\)](https://www.arrs.gov.si/en/medn/shema/(2018-05-18))

¹¹ Ministerio de Economía, Industria y Competitividad: Acción de Dinamización "Proyectos Europa Excelencia" 2017.

[http://www.idi.mineco.gob.es/portal/site/MICINN/menuitem.dbc68b34d11ccb5d52ffeb801432ea0/?vgnextoid=86b9168cf301c510VgnVCM1000001d04140aRCRD&vgnnextchannel=7b765656ecfee310VgnVCM100001d04140aRCRD&lang_chosen=en\(2018-05-18\)](http://www.idi.mineco.gob.es/portal/site/MICINN/menuitem.dbc68b34d11ccb5d52ffeb801432ea0/?vgnextoid=86b9168cf301c510VgnVCM1000001d04140aRCRD&vgnnextchannel=7b765656ecfee310VgnVCM100001d04140aRCRD&lang_chosen=en(2018-05-18))

med. Gemensamt är att bidragen syftar till att ge ett starkt incitament för en förnyad ansökan till ERC och därmed bidrar till att öka landets deltagande och framgång i ERC. Finland finns med som ett exempel på ett land där bidragsformen införts men senare dragits in efter uppföljning.

Exempel från andra länder

Science Foundation Ireland (SFI) har haft programmet ERC Development Programme¹² under ett antal år. Syftet med bidraget är att öka beviljandegraden i ERC för Irlands-baserade forskare men också att bistå de irländska lärosätena att rekrytera framstående, men än så länge ofinansierade, forskare och uppmuntra dem att söka på nytt till ERC, till nytta för den nya värdinstitutionen och för forskarna själva.

SFI:s program omfattar forskare inom naturvetenskap, teknologi och livsvetenskaper som har sökt ett ERC-bidrag (StG, CoG eller AdG) och fått sin ansökan bedömd i kategori A i steg 2. Stödet rör sig om maximalt 24 månaders finansiering, upp till 500 000 euro, vilket ungefär motsvarar 50 procent av ett ERC-stöd för motsvarande tidsperiod. Stödet kan användas för att snabbt kunna starta upp forskningen och ytterligare stärka en ny ansökan till ERC i en senare utlysningssomgång. Om ansökan då får finansiering, upphör SFI:s stöd i och med att ERC-stödet börjar löpa.

Danmarks Frie Forskningsfond (DFF) införde 2018 en ny stödform (budgeterad med 10 miljoner DKK) riktad mot ERC-sökande som kommit till steg 2 (kategori A eller B) i ERC:s ansökningsprocess.¹³ Avsikten är att göra det möjligt för den sökande att skicka in en ny förbättrad ansökan i en senare omgång för ERC StG eller CoG. Bidraget är 35 000 DKK per månad för det antal månader som behövs för att förbättra ansökan, dock maximalt 24 månader.

Norges forskningsråd budgeterar omkring 10 miljoner NOK per år (2017) för att stödja ERC-sökande som avancerat till steg två i ERC:s bedömningsprocess men inte fått finansiering¹⁴. Upp till 500 000 NOK kan beviljas för att förbereda en ny ansökan som skickas till ERC inom två år från det den ursprungliga ansökan skickades in. Bidraget gäller sökande för ERC StG, CoG och AdG. Om den ursprungliga ansökan gällde ett ERC StG, men den sökande inte längre är behörig att söka en gång till (på grund av den tid som gått sedan doktorsexamen), kan de sökande i stället ansöka om ett CoG. Forskningsrådets bidrag är löpande och de sökande uppmuntras att skicka in sin ansökan så snart som möjligt efter beskedet från ERC. Bidraget kan användas till lön för projektledaren, direkta kostnader för experiment, datainsamling och användning av forskningsinfrastrukturer.

Frankrikes L'Agence National de la Reserche (ANR) har sedan några år stödformen Tremplin-ERC¹⁵ (T-ERC) som är ett led i Frankrikes internationaliseringsstrategi. Stödformen syftar till att uppmuntra vetenskaplig excellens genom att stödja högklassiga ansökningar och stärka Frankrikes

¹² Science Foundation Ireland: SFI ERC Development Programme. [http://www.sfi.ie/funding/funding-calls/sfi-erc-development-programme/\(2018-05-18\)](http://www.sfi.ie/funding/funding-calls/sfi-erc-development-programme/(2018-05-18))

¹³ Danmarks Frie Forskningsfond: ERC-støtteprogram. [https://dff.dk/aktuelt/nyheder/danmarks-frie-forskningsfond-opslar-midler-til-erc-stotteprogram\(2018-03-23\)_DFF_Dansk_ERC-stotteprogram_Opslag_https://dff.dk/ansogning/opslag_erc-dansk-stotteprogram_2018-f.pdf\(2018-05-18\)](https://dff.dk/aktuelt/nyheder/danmarks-frie-forskningsfond-opslar-midler-til-erc-stotteprogram(2018-03-23)_DFF_Dansk_ERC-stotteprogram_Opslag_https://dff.dk/ansogning/opslag_erc-dansk-stotteprogram_2018-f.pdf(2018-05-18))

¹⁴ Norges Forskningsråd: Fri prosjektstøtte: Økonomisk støtte til å sende ny ERC-søknad. [https://www.forskningsradet.no/no/Utllysning/FRIPRO/1254017364123\(2018-05-18\)](https://www.forskningsradet.no/no/Utllysning/FRIPRO/1254017364123(2018-05-18))

¹⁵ L'Agence Nationale de la Recherche: Tremplin-ERC (T-ERC) - fourth call. [http://www.agence-nationale-recherche.fr/en/projects-and-results/archive-of-calls-for-proposals/aap-en/tremplin-erc-t-erc-fourth-call-2018/\(2018-05-18\)](http://www.agence-nationale-recherche.fr/en/projects-and-results/archive-of-calls-for-proposals/aap-en/tremplin-erc-t-erc-fourth-call-2018/(2018-05-18))

deltagande och framgång i ERC:s utlysningar. Stödet riktar sig till franska sökande som inte erhållit finansiering för sin CoG-ansökan från ERC trots en god bedömning (kategori A i det andra bedömningssteget). Det erbjuder forskarna ett bidrag på 200 000 euro under maximalt 24 månader för att sätta igång med forskningen och förbereda en ny ansökan till ERC.

Estlands forskningsråd (ETAg) finansierar, med medel från strukturfonden, ett bidrag som stöd för en förnyad ERC-ansökan för forskare vars ansökan bedömts ligga i kategori A eller B i det andra bedömningssteget.¹⁶ Estland vill genom bidraget locka till sig utländska forskare och därmed stärka landets internationella konkurrenskraft och synlighet, bland annat för att göra Estland mer attraktivt för forskare och studenter från utlandet. Bidraget omfattar maximalt 100 000 euro per år för upp till 18 månader för forskningskostnader och förberedelser för en ny ansökan till ERC. Forskare har möjlighet att göra ett studiebesök till institutioner utomlands för att få råd och stöd av redan framgångsrika ERC-sökande.

Tabell 1. Olika länders bidragsformer med syftet att förbättra ansökan inför nästa ERC-omgång. Uppgifterna är tagna från finansierarnas webbsidor och utlysningstexter i juni 2018.

Land	Finansierare	Bidrag	Belopp maximalt	Bidragstid maximalt (mån)	Villkor
Irland	SFI	ERC development programme	500 000 €	24	Steg 2 Kat A
Danmark	DFF	ERC-støtteprogram	35 000 DKK/mån	24	Steg 2 Kat A/B
Norge	Forskningsrådet		500 000 NOK		Steg 2 Kat A/B Ny ansökan inom två år.
Frankrike	ARN	Tremplin ERC	200 000 €	18	CoG Steg 2 Kat A

¹⁶ Estonian Research Council: Support for applying for an ERC grant. <http://www.etag.ee/en/funding/research-funding/grant-for-applying-for-an-erc-grant/> (2018-05-18)

Estland	ETAg	Support applying ERC grant	150 000 €	18	Steg 2 Kat A/B
Slovenien	ARRS	ERC compl. scheme	300 000 €	24	StG
			450 000 €	36	CoG
			600 000 €	36	AdG Steg 2 Kat A
Ungern	MTA	ERC support scheme	150 000 €	18 (+12)	Steg 1 kat A/B
Spanien	Minist de Educ-ación	Proyectos Europa Excelencia 2017	68 000 €	24	Steg 2 Kat A

Finlands Akademi har tidigare haft en stödform för sökande till ERC:s StG och AdG, som nådde kategori A i steg 2 i ERC:s bedömning men ändå inte erhöll beviljning. Bidraget utlystes tre gånger, åren 2009, 2010 och 2012. Sammanlagt finansierades 23 forskare med totalt nära 3 miljoner euro. Bidragsperioden var 12 månader och ett villkor för bidraget var en ny ansökan till ERC i en senare ansökningsomgång.

Finlands Akademi följde upp bidraget och fann att det inte var tillräckligt effektivt i att höja beviljandegraden för de sökande, i och med att endast tre av de 23 forskarna lyckades med att beviljas ett ERC-stöd i påföljande utlysning. Akademiens styrelse beslöt därför att dra in bidragsformen och föreslog att forskarnas värdinstitutioner i stället skall ta ett större ansvar för att stödja framgångsrika men ofinansierade ERC-sökande. Att bidraget drogs in har också samband med stora nedskärningar i budgeten för Finlands Akademi vid den här tiden. Enligt Finlands Akademi¹⁷ har man inte planer på att återinföra en liknande stödform, men den forskningsfinansiering som beviljas från Akademien kan användas för att förbereda en ERC-ansökan.

Ett fullt ERC-motsvarande stöd (med eller utan krav på förnyad ansökan)

I ERC:s första utlysning år 2007 var beviljandegraden för Starting Grant så låg (3,4 procent) att en lång rad EU-länder gick in med nationella bidrag till de forskare som hamnat högt i bedömningen men inte finansierats. Sedan dess har ERC:s beviljandegrad ökat, och låg år 2017 på omkring 13 procent för Starting Grant och Consolidator Grant. ERC har dessutom gjort ansträngningar att finansiera också de projekt som i en första beviljningsomgång hamnade på reservlistan.

¹⁷ Mailväxling med Annika Raitala, Finlands Akademi (2018-03-22)

I Sverige har Vetenskapsrådet sedan 2010 åtagit sig att finansiera ERC-reserver för StG och (sedan 2013) CoG. Det är möjligt att andra länders finansiärer har en motsvarande stödform, men eftersom stödet riktas till en liten och noga definierad forskarkrets, kan man utgå från att det inte annonseras bredare. De fem svenska stiftelsernas initiativ att utlysa ett fullskaligt ERC-stöd för ERC-sökande i kategori A i steg 2 är ett generöst bidrag, vars motsvarighet vi har påträffat i enstaka andra länder.

Sverige: Vetenskapsrådets finansiering av ERC-reserver

Enligt ett beslut år 2010 erbjuder Vetenskapsrådet finansiering motsvarande ett femårigt ERC-stöd (högst två miljoner SEK årligen under högst fem år) åt sökande till ERC Starting Grants som bedömts vara fullt finansierbara men till följd av budgetutrymmet hamnat på ERC:s reservlista. Kriteriet för Vetenskapsrådets finansiering är alltså mer begränsat än kategori A i steg 2 i bedömningsprocessen. Från och med 2013, då ERC:s Consolidator Grant fördes in som ny kategori, gäller beslutet både ERC StG och CoG.

Vetenskapsrådet har finansierat sammanlagt 18 projekt från ERC:s reservlista. Hela sju Starting Grants finansierades efter ERC-omgång 2007, ett projekt 2009, ett projekt 2010, fyra 2011 och fem 2012. Efter det fanns det ingen svensk sökande på reservlistan fram till 2016, då också detta projekt till slut blev finansierat av ERC. Det här beror på en medveten satsning från ERC att göra sitt yttersta för att finansiera reservprojekten, särskilt när det gäller Starting Grant. Vetenskapsrådet kontaktar direkt personer på reservlistan.

Av de 18 forskare som har fått denna finansiering från Vetenskapsrådet har fyra sökt på nytt till ERC och fått bidrag därifrån, medan fyra andra har sökt och fått ERC-bidrag efter avslutat bidrag från Vetenskapsrådet. Vetenskapsrådet har inte haft ett krav på att de som beviljats Vetenskapsrådets ERC-bidrag ska söka igen i kommande ERC-omgångar, men har däremot avbrutit sin beviljning om bidragsmottagaren under projekttiden sökt och beviljats medel från ERC.

Sverige: Swedish Foundations' Starting Grant

Fem svenska stiftelser (Ragnar Söderbergs stiftelse, Riksbankens Jubileumsfond, Kempestiftelsen, Stiftelsen Olle Engkvist Byggmästare och Familjen Erling-Perssons stiftelse) har slagit sig samman för att finansiera unga forskare som inte fått ett ERC Starting Grant, trots att de fått högsta betyg i bedömningen (Kategori A i steg 2 i bedömningen). Stiftelsernas satsning, Swedish Foundations' Starting Grant¹⁸, lanserades år 2015. Sedan dess har tio projekt finansierats, varav tre sökande har erhållit ett ERC-bidrag (StG eller CoG) under bidragstiden. Bidraget motsvarar ERC:s Starting Grant, dvs. totalt 1,5 miljoner euro över fem år, med 25 procent indirekta kostnader. Bidraget utlyses på stiftelsernas gemensamma webbsida och genom annonsering via lärosätenas Grants Offices. Enligt stiftelserna känner de flesta berörda forskare numera till initiativet och får också information genom sina Grants Offices.

Ansökan till Swedish Foundations' Starting Grant är enkel: den sökande skickar in sin ERC-ansökan och ERC:s bedömning, samt ett brev från prefekten. De enskilda stiftelserna väljer själva vilka ansökningar som kan komma i fråga för finansiering i enlighet med respektive stiftelses riktlinjer gällande ämnesområde,

---

¹⁸ Swedish Foundation Starting Grant. <http://startinggrant.se/> (2018-05-18)

relevans eller region. Bedömning och bidragsbeslut görs separat inom var och en av stiftelserna. Också återrapporteringen hålls så enkel som möjligt.

Stiftelsernas bidrag beviljas för ett år i taget och garanteras för upp till fem år, under förutsättning att en ny ansökan till ERC skickas in, om möjligt. Kontrollen är dock inte rigorös. Om en förnyad ansökan beviljas bidrag från ERC, upphör bidraget från stiftelserna.

Stiftelsernas satsning syftar bland annat till att öka antalet svenska ansökningar till ERC. Men stiftelserna ser det också som ett bra sätt att stödja framgångsrik forskning genom ett stöd som är kvalitetssäkrat genom ERC:s bedömning och samtidigt arbetsbesparande för stiftelserna själva.

Exempel från andra länder

Cyperns forskningsråd Cyprus Research Promotion Foundation (RPF) lanserade 2016 programmet ”HORIZON 2020 – 2nd Opportunity”¹⁹ inom sitt initiativ riktat mot unga forskare. Programmet riktar sig till sökande inom SME-instrumentet, MSCA Individual Fellowships och ERC (Starting Grant och Consolidator Grant) som inte fått finansiering trots höga vitsord i bedömningen. För sökande till ERC gäller en bedömning i kategori A i det andra bedömningssteget.

Cyperns stöd riktar sig alltså till alla ERC-sökande med en kategori A-bedömning i steg 2, men motsvarar i övrigt Vetenskapsrådets stöd av ERC-reserver i och med att finansieringsbeslutet gäller hela perioden för det motsvarande ERC-stödet (fram till slutet av H2020 finansieringsperiod 2022) och att RPF inte kräver en ny ansökan till ERC som villkor för bidraget. Bidraget är 700 000 euro för ett Starting Grant och 1 000 000 euro för ett Consolidator Grant. Om bidragsmottaren lämnar in en ny ERC-ansökan som beviljas, kommer bidraget från RPF att avbrytas.

Forskningsministerierna i Polen och Rumänien har tidigare haft ERC-motsvarande forskningsbidrag för forskare vars ERC-ansökningar nådde steg två i ERC:s beredningsprocess men ändå blev utan finansiering. I Polen utlyses programmet IDEAS PLUS en första gång 2010 och en andra gång 2015. Programmet avslutades år 2016, då totalt 17 bidrag hade beviljats (9 StG, 1 CoG och 7AdG). Rumänien hade utlysningar 2014, 2015 och 2016 för ett motsvarande program, men också det avslutades år 2016.

Planeringsbidrag

Forskningsfinansiärer kan erbjuda ett planeringsbidrag som ska underlätta för forskarna att förbereda en ansökan till EU:s ramprogram Horisont 2020. Sådana bidrag är avsedda att öka deltagandet i EU-program för landets forskare. I allmänhet är ett sådant planeringsbidrag begränsat till ett visst belopp eller en viss tidsperiod. Planeringsbidraget är oftast öppet för alla sökande och riktat mot samtliga program inom H2020. Vid forskningsfinansiärerna förefaller en sådan stödform vara mindre vanlig, förmodligen för att de är breda, arbetsdryga och svåra att följa upp. Liknande planeringsbidrag, avsedda för de egna forskarna, är förmodligen betydligt vanligare på lärosätets- och institutionsnivå.

---

¹⁹ Cyprus RPF: RESTART 2016-2020 PROGRAMMES / Call for Proposals for the “HORIZON 2020 - 2nd OPPORTUNITY” PROGRAMME:
http://www.fundingprogrammesportal.gov.cy/easyconsole.cfm/page/prog/prog_id/4065/CL/15/lang/el/lang/en (2018-05-18)

Sverige: Planeringsbidrag för EU-ansökningar

Av de svenska statliga forskningsfinansiärerna har i dag endast Energimyndigheten och Rymdstyrelsen planeringsbidrag för EU-ansökningar. Bidraget rör ansökningar med relevans för myndigheternas ansvarsområden och omfattar alla relevanta EU-program, inklusive Horisont 2020. För Energimyndighetens planeringsbidrag kan alla behöriga sökande vid universitet, institut och företag söka, och ansökningarna tas emot löpande. Energimyndighetens planeringsbidrag är avsett att täcka upp till hälften av omkostnaderna, till ett maxbelopp på 50 000 kronor för program där EU-projektet består av endast en partner. Myndigheten har beviljat planeringsbidrag för enstaka ansökningar till ERC.

Forte och Formas har tidigare haft planeringsbidrag²⁰ för ansökningar till alla områden inom Horisont 2020. Bidragsformen, som tillät ett bidrag på maximalt 50 000 kronor, avslutades 2016. Den motivering som Fortes styrelse gav för att avsluta utlysningen var att ”universiteten har utvecklat mycket kompetenta Grants Offices som visat sig mycket värdefulla för att stödja arbete med EU-ansökningar.” Dessutom ansåg styrelsen att bidragssumman var så låg att de personresurser som togs i anspråk inte motsvarade värdet av bidraget. Forte har inte heller följt upp effekterna av planeringsbidraget.

Exempel från andra länder

Norges forskningsråd har ett mer ambitiöst upplagt program för stöd till stärkning av norskt deltagande i H2020. Programmet Projektetableringsstöd, PES2020²¹, syftar till att öka kvaliteten på insända ansökningar till H2020-program och öka antalet ansökningar där norska forskare deltar. Universitet, forskningsinstitut och regionala hälsoföretag kan ansöka om årliga rambeviljningar, och enskilda sökande från dessa sektorer kan beviljas upp till 500 000 NOK för arbete och resor som gäller en konkret H2020-ansökan.

Samordning mellan nationella bidrag och ERC-bidrag

En variant på att forskningsfinansiärer i olika länder lanserar specifika stödformer avsedda att underlätta för forskare som sökt från ERC att försöka en gång till, är att länderna genom att på olika sätt samordnar sina ordinarie nationella bidrag med ERC-bidragen, antingen genom synkronisering av utlysning och bedömning eller genom mer eller mindre direkta krav på eller uppmaningar till de egna bidragsmottagarna att söka bidrag vid ERC. I det här avsnittet presenterar vi ett axplock av sådana åtgärder från finansiärer i olika länder.

Exempel från andra länder

I ett PM²² (2017) om olika mekanismer för att minska antalet ansökningar och öka beviljandegraden, lägger det nederländska forskningsrådet (NWO) fram tanken på

²⁰ Forte: Planeringsbidrag för ansökningar inom Horisont 2020.
<https://forte.se/app/uploads/2015/11/planeringsbidrag-horisont-2020.pdf> (2018-05-18)

²¹ Forskningsrådet: PES2020 - prosjektetableringsstøtte rettet mot H2020 (PES 2020).
<https://www.forskningsradet.no/no/Utllysning/PES2020/1253990770713/p1173268235938?visAktive=true> (2018-05-18)

²² NWO Measures to reduce application pressure (2017).
<https://www.nwo.nl/en/documents/nwo/strategy/measures-to-reduce-application-pressure> (2018-05-18)

att koordinera ansökningarna till ERC med det nationella Talent Scheme, som omfattar bidrag för forskare i olika steg av karriären.

Idén går ut på att NWO reserverar en del av finansieringen för Talent Scheme för finansiering av forskare som får en toppbedömning i ERC:s beredningsprocess utan att beviljas finansiering från ERC. Sista ansökningsdag och tidtabell för de båda finansieringsströmmarna koordineras.

Fördelen med ett sådant koordinerat ansökningsförfarande är att forskarna skickar in en ansökan antingen till ERC eller till NWO:s Talent Scheme. Detta leder till ett minskat antal ansökningar i NWO:s ordinarie utlysningssomgångar för karriärbidraget. Samtidigt uppfylls syftet att ta tillvara de goda forskningsidéer som de sökande framställt i sin ansökan till ERC. ERC:s bedömning fungerar också här som ett SoE, eftersom NWO godtar och använder ERC:s bedömning som grund för beviljning från det egna rådet.

Det österrikiska forskningsrådet (FWF) utlyser nationella bidrag inom START-programmet²³ för unga forskare. Programmet erbjuder ett av Österrikes mest generösa forskningsbidrag och uppgår till 1,2 miljoner euro sammanlagt över sex år (200 000 euro per år). Bidraget ska stödja unga forskare (minst två och högst åtta år efter doktorsexamen) som redan har publicerat på internationell toppnivå och som kan antas bli framgångsrika forskningsledare och göra det möjligt för mottagaren att bygga upp och konsolidera forskningsgrupper och meritera sig för en karriär som forskningsledare.

START-utlysningen riktar sig främst mot unga forskare som ännu inte har erhållit ERC-bidrag eller motsvarande nationella forskningsbidrag. Men ett kriterium för ansökan är att den sökande förbinder sig vid att skicka in en ansökan med liknande innehåll till nästa möjliga utlysning för ERC:s Starting Grant. För de som erhåller ett ERC-bidrag är dubbelfinansiering dock inte tillåten. Syftet är här att öka de österrikiska forskarnas deltagande i ERC.

Danmarks Frie Forskningsfond (DFF) utlyser bidraget Sapere Audi, som riktar sig mot framgångsrika unga forskare, upp till 8 år från doktorsexamen. Bidraget är på omkring 4 miljoner DKK för fyra år. DFF:s bidrag är inte direkt samordnat med ERC:s utlysningar, men i utlysningstexten²⁴ framhålls tydligt att DFF förväntar sig att forskarna genom Sapere Aude-bidraget blir rustade att ansöka om ett ERC Starting Grant, Consolidator Grant eller Advanced Grant, eller motsvarande internationella stödformer.

DFF beaktar ERC:s internationella konkurrens som en viktig upplysning i de sökandes meritförteckning inom alla utlysningar, och rekommenderar därför att sökande som har kvalificerat sig till steg 2 i ERC:s bedömning tar upp detta i sin CV.

---

²³ FWF: Application Guidelines START Programme: <https://www.fwf.ac.at/en/research-funding/fwf-programmes/start-programme/> (2019-03-12)

²⁴ Danmarks Frie Forskningsfond. Opslag for efteråret 2017 og foråret 2018 (E2017 & F2018). https://dff.dk/ansogning/tidligere-opslag/dff-opslag_e2017_og_f2018.pdf, sidan 14.

Nationella bidrag för framstående yngre forskare i Sverige

För framstående yngre forskare verksamma i Sverige ger ett ERC-bidrag en prestigefylld och attraktiv finansiering, men när det gäller att säkra sig om långvarig och trygg finansiering för att bygga upp sin forskning finns också flera möjligheter i form av nationella forskningsbidrag. Både statliga finansiärer som Vetenskapsrådet och stora privata stiftelser som till exempel Wallenbergs stiftelser och SSF har inrättat kraftfulla program eller inriktningar med generösa villkor, avsedda att stödja yngre forskare.

Hallonsten och Hugander (2014) har studerat ett antal program som har lanserats i Sverige under senare år, i avsikt att stödja yngre lovande forskare i vad som ses som ett avgörande steg i karriären. Deras studie antyder att just denna forskargrupp, på Starting Grant-nivå, har tillgång till ett relativt stort utbud av forskningsbidrag, medan finansieringsmöjligheterna för forskare i nästa karriärsteg (motsvarande ERC:s Consolidator Grant) är betydligt färre. Hallonsten och Hugander belyser denna ”ansamling” av finansieringsinstrument och hur forskare söker de olika bidragen i förhållande till varandra. De lyfter också frågan om hur stor del av forskarna som söker och beviljas flera olika bidrag samtidigt.

För de unga framgångsrika forskarna i landet är det positivt med tillgången till de olika möjligheterna till forskningsfinansiering. De nationella bidragen är av stor betydelse för forskare som vill starta upp och konsolidera sin forskning och sina forskargrupper, och ger dessutom en kvalitetsstämpel, en slags inhemska Seal of Excellence åt de unga forskarna. I ljuset av den svenska ambitionen att öka deltagandet i ERC, kan man dock ställa frågan om hur de nationella bidragen påverkar söktrycket till ERC – fungerar de nationella bidragen som en plattform för ansökan till ERC eller minskar de möjligen forskarnas motivation att utarbeta en ansökan till ERC? Flera av de stora nationella bidragen motsvarar villkoren för ett ERC-bidrag och kan dessutom i många fall vara betydligt enklare att administrera.²⁵

I följande avsnitt ges en kort översikt av en del av de nationella bidrag som kan sökas av de unga forskare som också är behöriga att söka till ERC. Vi berör också kort frågan om relationen mellan de nationella bidragen och ett bidrag från ERC.

Översikt av några betydande ERC-motsvarande bidragsmöjligheter för unga forskare

Flera svenska forskningsstiftelser utlyser sedan ett antal år särskilda program för finansiering av yngre forskare. Stiftelsen för Strategisk Forskning (SSF) utlyser bidrag inom programmen Framtidens Forskningsledare (FFL) och Ingvar Carlsson Award (ICA), som båda riktar sig till unga, framgångsrika forskare. Mottagarna av ett FFL-bidrag får idag 12 miljoner kronor över fem år och ICA-bidragsmottagarna 4 miljoner kronor över fyra år för att etablera en självständig och nyskapande forskargrupp. FFL utlyses vart tredje år och ICA vartannat.

²⁵ eftersom de inte kräver en lika tung redovisning som ERC-medlen, som dessutom inte kan användas t.ex. för kostnader för djurförsök och intern fakturering. Enkät svar från Vetenskapsrådets enkät i samband med rapporten Svenskt deltagande i Europeiska forskningsrådet (2017).

Knut och Alice Wallenbergs stiftelse (KAW) utlyser Wallenberg Academy Fellows (WAF), den största privata satsningen på unga forskare i Sverige. Stiftelsen stödjer landsgagnelig, långsiktig, fri grundforskning i huvudsak inom medicin, teknik och naturvetenskap. Avsikten är att ge de främsta unga forskarna långsiktiga resurser, som innebär att de kan koncentrera sig på sin forskning. Dessutom bidrar programmet till en ökad internationalisering av den svenska forskningsmiljön. WAF-bidrag ger mottagaren mellan 5 och 14 miljoner kronor över fem år.

För lovande unga medicinska forskare utlyser Ragnar Söderbergs stiftelse femåriga bidrag om upp till 7 miljoner kronor för forskning som bygger på innovativa idéer. De sökande ska uttryckligen ha ambitionen att etablera en självständig forskargrupp. Svenska Sällskapet för Medicinsk Forskning (SSMF) satsar en stor del av sin finansiering på att stödja unga forskare, antingen genom heltids- eller halvtidstjänster på fyra år. Riksbankens Jubileumsfond (RJ) i samarbete med Swedish Collegium for Advanced Study (SCAS) har sedan 1999 utlyst spetsforskningsbidrag för yngre forskare inom Pro Futura-programmet. I tabell 2 ges en översikt av ett antal bidragsformer som är öppna för unga svenska forskare och bidragsvolymen under åren 2012–2017. Tabellen omfattar också Vetenskapsrådets bidrag för yngre forskare.

Tabell 2. Olika finansiärers bidrag (under perioden 2012–2017) för unga forskare verksamma vid svenska lärosäten. Antal beviljade bidrag är i vissa fall en uppskattning. Uppgifter från finansiärernas webbplatser och årsredovisningar, insamlade i juni 2018.

Bidragsform	Antal beviljade bidrag 2012–2017	Finansieringsperiod och -belopp totalt (2017 eller utlysning året innan)	Anmärkningar
ERC StG	78	5 år 1,5 milj € (ca 15,6 mkr)	Alla ämnesområden. Forskare 2–7 år efter doktorexamen
ERC CoG	52	5 år 2 milj € (ca 20,8 mkr)	Alla ämnesområden. Forskare 7–12 år efter doktorexamen
SSF FFL	58	5 år 12 mkr	Naturvetenskap, teknik och medicin. Doktorexamen + postdok

Bidragsform	Antal beviljade bidrag 2012–2017	Finansieringsperiod och -belopp totalt (2017 eller utlysning året innan)	Anmärkningar
SSF ICA	48	4 år 4 mkr	Etableringsstöd i Sverige för forskare efter utländsk postdok
KAW WAF	174	5 år 5–14 mkr	Möjlighet till förlängning efter fem år
KAW WAF förlängning	17	5 år	Förlängning av WAF
SSMF:s stora anslag	48	4 år 6,8 mkr (heltid); 5,2 mkr (halvtid)	Medicin. Etableringsstöd för forskare 2–7 år efter doktorsexamen
Ragnar Söderberg-forskare i medicin	38	5 år 7 mkr	Medicin. Forskare 5–6 år efter doktorsexamen
RJ Pro Futura (i samarbete med SCAS)	25	5 år Ca 6,5 mkr	Humaniora och samhällsvetenskap
Swedish Foundations' Starting Grant	10	5 år 1,5 milj € (ca 15,6 mkr)	Ämnesområden som ligger inom någon av de fem stiftelsernas område. Kategori A i ERC StG bedömning
VR:s ERC-reserver	12	5 år Ca 1,5 milj €	Alla ämnesområden. Svenska forskare på ERC:s StG eller CoG reservlista
VR:s konsolideringsbidrag (2016)/ Framstående yngre forskare (2014)	39	6 år 12 mkr	Alla ämnesområden. Forskare 7–12 år efter doktorsexamen

Bidragsform	Antal beviljade bidrag 2012–2017	Finansieringsperiod och -belopp totalt (2017 eller utlysning året innan)	Anmärkingar
VR:s unga forskare/ etableringsbidrag	Ca 800	4 år 3–5 mkr	Forskare 2–7 år efter doktorsexamen

ERC-bidragen i förhållande till nationella bidrag för unga forskare

Forskarna har en begränsad tid både för att skriva ansökningar och driva forskningen inom ett projekt. För ett ERC-bidrag förhandlas om full kostnadstäckning, och det finns ett krav på att forskaren lägger en bestämd andel av sin arbetstid inom projektet (50 procent för ERC StG och 40 procent för ERC CoG). Flera av de nationella bidragen har liknande krav på arbetstid som läggs i projektet.

Forskningsfinansiärerna kan också ha riktlinjer om vilka bidrag som kan innehas samtidigt för en likartad forskningsplan. Detta utgör en begränsning för hur många samtidiga bidrag forskarna kan ha utan att arbetstiden överskrider 100 procent – en fråga som har särskild vikt för unga forskare med mindre forskargrupper och t.ex. forskare inom klinisk medicin.

Forskarna måste alltså balansera överväganden om både arbetstid, finansiering och administration av bidragen, såväl internationella och nationella. Därtill kommer överväganden om den nationella respektive internationella prestige för kommande finansieringsansökningar, och i vilken mån t.ex. ett ERC-bidrag (eller en god bedömning av ERC) kan användas som ett Seal of Excellence vid ansökan från en annan finansiär.

SSF och KAW har inte i dagsläget någon uttalad policy om att ett ERC-bidrag räknas som merit vid ansökan. Stiftelserna har sina egna kriterier och bedömningsprocesser och ser det inte som relevant att tillämpa ett Seal of Excellens-förfarande när det gäller forskare vars ansökningar bedömts ligga i kategori A i ERC:s andra bedömningsomgång.

Vi kan alltså dra slutsatsen att många nationella finansiärer gör betydande investeringar i stöd till unga lovande forskare som vill starta upp och konsolidera en självständig forskning efter sin postdok-period. Syftet med dessa bidrag ligger mycket nära ERC:s syfte med Starting och Consolidator Grant, men på nationell nivå finns inte någon tydlig koordinering finansiärerna emellan eller med hänsyn till ERC-bidragen.

Lärosätenas stöd till ERC-sökande

“We recruited two types of people – the big whales, the superstars, and then we recruited a lot of young investigators that in Europe competed for the ERC [European Research Council] young investigator grants.”²⁶ (Singapore NTU)

En av rekommendationerna i rapporten Svenskt deltagande i Europeiska forskningsrådet gick ut på att göra denna följdstudie, dels för att ge en översyn av omfattningen av nationella och internationella finansieringsmöjligheter för ansökningar som fått höga betyg i ERC:s bedömning, dels för att föreslå en strategi för att öka synligheten och kunskapen om dessa finansieringsmöjligheter. Viktiga aktörer för sådana åtgärder är naturligtvis finansierarna själva, men också i hög grad de nationella kontaktpersonerna (NCP) för ERC i Sverige och framför allt lärosätenas egen information och rådgivning i form av Grants Office eller forskningsservice.

Lärosätena konkurrerar ofta sinsemellan om de internationellt bästa unga och etablerade forskarna. Flera universitet i Europa, särskilt i Tyskland och Belgien, erbjuder forskare som beviljats ett ERC StG en ingång till meriteringstjänster.²⁷ En sådan praxis tillämpas också vid flera svenska lärosäten. Om lärosätena i sin interna rekrytering till forskartjänster använder sig av de sökandes framgångar i ERC:s bedömningsprocess som en viktig merit för forskningskvalitet, ges ytterligare incitament för lovande forskare att söka ERC-medel, samtidigt som lärosätet drar nytta av ERC:s bedömning.

De unga forskare som fått ett högt betyg i ERC:s bedömning (kategori A) utgör en konkurrenskraftig grupp som man kunde tänka sig att lärosätena satsade extra på, antingen som målgrupp för ett ”stödpaket” i form av planeringsbidrag, träning och information för en ny ansökan till ERC eller som målgrupp för lärosätets ledningens nomineringar av kandidater för nationella bidrag, t.ex. WAF.

Universitetens Grants Offices

Information om ERC-bidragen och stöd i ansökningsprocessen är av stor betydelse för ambitionen att öka svenskt deltagande i ERC för de enskilda lärosätena. Det finns dock en naturlig konkurrens mellan lärosätena, vars forskningskvalitet och internationella attraktionskraft gentemot studenter och framgångsrika forskare bland annat kan mätas genom antalet ERC-bidrag. Detta kan i vissa fall försvåra samarbetet mellan de stora lärosätena inklusive deras Grants Offices. En betydande del av ansvaret för Sveriges internationella konkurrenskraft vad gäller ett framgångsrikt ERC-deltagande vilar därför på Sveriges NCP-funktion, både i

²⁶ Yojana Sharma (2017). The story of how Singapore became a research nation. University World News 15 December 2017 Issue No: 487. Intervju med Bertil Andersson ordförande för Singapore Nanyang Technological University (NTU).

<http://www.universityworldnews.com/article.php?story=20171215122350628>

²⁷ Se t.ex. Ludwig Maximilians Universität München http://www.en.uni-muenchen.de/about_lmu/research/excellence_initiative/institutional_strategy/junior_academics/academic_career/tenure_track/erc/index.html och KU Leuven <https://www.kuleuven.be/english/research/EU/f/extra/erc#StG> (2018-05-18)

samarbetet med lärosätena och informationen till de lärosäten som inte har en utvecklad och stark intern rådgivningsfunktion för sina forskare.

Två av de största mottagarinstitutionerna för ERC-bidrag, Lunds universitet och Karolinska Institutet, är exempel på lärosäten som har välutvecklade rådgivningsfunktioner i sin Grants Office respektive Forskningservice. Ett ERC-bidrag innebär prestige för forskarna själva, men också i hög grad för deras lärosäte.

Forskningservice vid Lunds universitet

Forskningservice vid Lunds universitet²⁸ erbjuder ett starkt stöd till forskare som gått vidare till intervjusteget i sin ERC-ansökan, men i synnerhet satsar man på de som söker på nytt efter att första gången kommit till steg 2 men inte fått finansiering. Forskningservice erbjuder här en fullständig pre-review av en konsult, dvs. konsulten läser och ger återkoppling på den sökandes fullständiga ansökan.

Forskningservice uppmanar också institutionerna att ge forskarna extra stöd i ansökningsprocessen genom att sätta samman en panel som ämnesmässigt liknar ERC-panelen, där forskarna kan få synpunkter på sin ansökan och ”sparras” inför intervjun. Forskningservice brukar också följa upp utvärderingsprotokollet och gå genom det med forskarna inför en ny ansökan.

Forskningservice ser positiv på Swedish Foundations’ Starting Grants-initiativet, som man anser att uppfattas som ett incitament bland forskare som planerar att söka ERC StG. Alla tre forskare från Lunds universitet som fått ett sådant anslag från stiftelserna har sökt ERC-bidrag i nästa omgång och fått bidraget. Att stödet riktar sig till sökande som fått betyget A i steg 2 anses vara rimligt, men det vore önskvärt att ännu fler i den kategorin fick möjligheten till ett nationellt bidrag, antingen genom fler liknande initiativ eller genom en större satsning på befintliga initiativ.

Grants Office vid Karolinska Institutet

Enligt Grants Office (GO) vid KI²⁹ bidrar ERC med ett betydande ekonomiskt stöd till KI:s forskning och anses särskilt viktig då ERC stödjer banbrytande grundforskning, ett område där det har blivit allt svårare att hitta finansiering för och framförallt av den storleken som ges från ERC.

I ljuset av det stora söktrycket och sannolikheten att ansökningar som bedöms med högsta betyg inte kan finansieras, ser GO mycket positivt på att det utvecklas alternativa nationella finansieringsinstrument som exempelvis Swedish Foundations’ Starting Grants-initiativet, och skulle se det som ett värdefullt incitament om det initieras liknande nya satsningar riktade mot andra ERC program, exempelvis Consolidator Grant. Vid GO är det idag två personer som i huvudsak arbetar med ERC men också flera andra specialister inom olika områden bidrar med sin kompetens alltefter de faktiska behoven från sökanden. GO arrangerar olika interna och externa utbildningsinsatser som t.ex. ERC-introduktionsseminarier, institutionsmöten, lunchtidsseminarier mm. GO arrangerar ett flertal ERC Bootcamps där sökanden både får information och möjlighet att diskutera strategier för framgång. Det finns också möjlighet att delta i intervjuträning med hjälp av KIs egna kommunikationsspecialister och tidigare ERC- bidragsmottagare samt panelmedlemmar.

---

²⁸ Mailkorrespondens med Sophie Hydén Picasso vid Forskningservice LU, 2018-03-29

²⁹ Uppgifter lämnade av enhetschef Björn Kull vid KI:s Grants Office

Det som uppskattas mest från forskarna är de individuella mötena med rådgivarna på GO med möjlighet att diskutera sitt projekt och få återkoppling på sin ansökan eller en genomgång av granskningsrapporten inför en förnyad ansökan.

Diskussion

Rapporten ger en översikt av svenska och utländska finansiärers nationella bidragsformer avsedda för stöd till forskare som sökt bidrag från ERC, med särskilt fokus på stödformer avsedda för forskare som nått högt i ERC:s bedömningsprocess men inte kunnat beviljas forskningsstöd inom ERC:s budget. Rapporten vill lyfta fram modeller och instrument som används och prövats i andra länder för att bästa möjliga nytta ska kunna dras av ERC:s bedömningsprocess som pekat ut goda ansökningar, framgångsrika sökande och briljanta forskningsidéer. Ett genomgående tema i rapporten är synen på ERC-bedömningen som en garantistämpel, motsvarande det Seal of Excellence som EU-kommissionen delar ut åt goda ansökningar inom några av programmen inom Horisont 2020.

Med utgångspunkt i den tanken och våra diskussioner med några svenska forskningsfinansiärer och Grants Offices diskuterar vi nedan ett antal reflektioner beträffande åtgärder som kan ge forskarna incitament för en ny ansökan till ERC och samtidigt ta tillvara goda forskningsprojekt för nationell finansiering.

En utgångspunkt för den här studien är att nationella finansiärer av grundforskning borde kunna lita på att forskningsbidrag till forskare och forskningsidéer som fått högsta betyg i en hård, prestigefylld och helt internationell bedömning som den som tillämpas vid ERC, är lika väl underbyggda och försvarbara som bidrag som beviljas genom den egna beredningsprocessen.

Rapportens förslag ska ses som en uppföljning av rekommendationen ”ta tillvara goda forskningsidéer” i Vetenskapsrådets rapport Svenskt deltagande i Europeiska forskningsrådet. Vår förhoppning är att rapporten kan bidra till diskussioner inom lärosäten och forskningsfinansiärer kring Seal of Excellence-tanken i relation till ERC-ansökningar.

Dagens svenska stödformer för att ta tillvara goda ERC-ansökningar är begränsade

Sammantaget är de svenska nationella stödformerna för att dels öka det svenska deltagandet i ERC, dels dra nytta av ERC:s bedömning och ta tillvara goda forskningsidéer i forskarnas ansökningar till ERC, mycket begränsade. De omfattar planeringsbidrag avsedda för ansökningar till alla delar av EU:s ramprogram för forskning och innovation men inom begränsade forskningsområden (rymdforskning och energiforskning), Vetenskapsrådets bidrag till forskare som ligger på ERC:s reservlista och Swedish Foundations' Starting Grant. Därtill erbjuds förmodligen olika former av stöd och bidrag till ansökan och förnyad ansökan till ERC internt inom lärosätena. Också finansiärerna kan göra enstaka riktade satsningar, som till exempel Riksbankens Jubileumsfond som beviljat enstaka planeringsbidrag för ERC-ansökan *ad hoc* och också enstaka bidrag till åtgärder som ERC Training Camp vid Lunds universitet (2015).

Ett planeringsbidrag kunde vara mer specifikt inriktat mot ERC

Ett planeringsbidrag av den typ som Formas och Forte tidigare prövat, brett riktat till forskare som vill förbereda en ansökan till olika EU-projekt, kan vara ett administrativt kostsamt bidrag med osäker effekt. Ett alternativ är att svenska finansärer överväger ett planeringsbidrag riktat specifikt till de forskare vars ERC-ansökan bedömts ligga i kategori A i bedömningsprocessens andra steg. Planeringsbidraget kunde gälla både ERC:s StG och CoG och kunde ge fler forskare ett incitament att söka bidrag från ERC.

Swedish Foundations' Starting Grant uppskattas av forskarna

Initiativet av fem svenska forskningsstiftelser som år 2015 slog sig samman om bidragsformen Swedish Foundations' Starting Grant ses som positivt både av stiftelserna själva³⁰ och de forskare som är behöriga för bidraget, nämligen de som kommit högt i ERC:s bedömningsprocess och placerats i kategori A i steg 2 men som inte beviljats bidrag på grund av budgetbegränsningar.³¹ Swedish Foundations' Starting Grant syftar både till att stimulera till ökad sökande- och beviljandegrad i ERC och till att stödja unga excellenta forskare med banbrytande forskningsidéer som fått en toppbedömning av ERC. Stiftelserna själva ser den här bidragsformen som ett arbetseffektivt sätt att satsa en del av sina forskningsmedel på unga toppforskare med en garanterat intressant forskningsidé. Bidraget uppfattas också som ett incitament bland forskare som planerar att söka ERC StG.³² Stiftelsernas bidrag har också visat sig ha en god effekt, i och med att tre av de fem forskare som fick stiftelsernas bidrag 2015 har hunnit söka och få ERC-bidrag senare.

Jämfört med Vetenskapsrådets bidrag till forskare på ERC:s reservlista riktar sig stiftelsernas bidrag till en större, men dock begränsad, grupp forskare. Antalet kategori A-ansökningar varierar dock mellan åren och det kan vara svårt för ansökningar som inte hamnar inom de deltagande stiftelsernas ämnesområden att få del av en sådan finansiering. En möjlighet skulle vara att fler forskningsfinansärer ansluter sig till stiftelsernas bidragsform.

Vetenskapsrådets finansiering av ERC-reserver riktar sig till en snäv krets av sökande

Vetenskapsrådets bidragsform för finansiering av reserver på ERC:s lista över beviljade Starting Grants har blivit i det närmaste överflödigt sedan ERC gjort ansträngningar att finansiera sina reserver och ingen svensk sökande har varit aktuell under de senaste åren. Det femåriga stödet till reserverna utan krav på förnyad ansökan har inte heller direkt bidragit till ett ökat incitament för forskarna att söka på nytt till ERC.

Ett alternativ vore att, i stället för att finansiera enbart reserverna, erbjuda stöd för de forskare som fått sin ansökan till ERC:s StG och CoG bedömd i kategori A i ERC:s andra bedömningssteg. Ett sådant stöd kan vara antingen i form av ett fullt bidrag (enligt modell av Swedish Foundations' Starting Grant), bidrag för en begränsad tid (enligt modell från flera länder, se tabell 1) eller ett planeringsbidrag.

³⁰ Samtal med Åsa Jansson och Kjell Blücker från Ragnar Söderbergs stiftelse (2018-03-07) och Eva Stensköld från Riksbankens Jubileumsfond (2018-04-04)

³¹ Enkät svar i samband med rapporten Svenskt deltagande i Europeiska forskningsrådet (2017)

³² Mailkonversation med Sophie Hydén Picasso vid Forskningsservice vid Lunds universitet.

Sådana bidragsformer kan uppskattningsvis³³ leda till att en stor del av de bästa ansökningarna ytterligare förbättras och lämnas in till ERC i nästa ansökningsomgång. Kännedomen om att en sådan stödform finns, kan också ge potentiella förstagångssökande till ERC ökad motivation att satsa den tid och den arbetsinsats som krävs för att skriva en ansökan.

Vetenskapsrådets etableringsbidrag och konsolideringsbidrag i relation till motsvarande ERC-bidrag

Vetenskapsrådet har ingen egen bidragsform som motsvarar ett ERC Starting Grant, men utlyser ett etableringsbidrag (tidigare projektbidrag med inriktning mot unga forskare) som riktar sig främst till postdoks (2-7 år efter doktorsexamen). Av ERC:s svenska StG-mottagare är det hela 80 procent som har eller har haft ett projektbidrag från Vetenskapsrådet, och nästan hälften har beviljats ett projektbidrag för unga forskare/etableringsbidrag från Vetenskapsrådet. Vetenskapsrådets etableringsbidrag hade år 2017 en beviljandegrad på 14 procent, medan beviljandegraden för ERC:s StG var 24 procent för svenska forskare. Variationen mellan åren är dock betydlig.

I en första utlysning 2016 lanserade Vetenskapsrådet stödformen konsolideringsbidrag, med liknande villkor som för ERC:s CoG. Bidraget beviljades 20 forskare, som fick totalt 12 miljoner kronor, dvs. två miljoner kronor per år över sex år. En uppföljning visar att fyra av mottagarna av Vetenskapsrådets konsolideringsbidrag 2016 har fått ERC StG och tre har fått ERC CoG. Över hälften av mottagarna har däremot inte haft något annat bidrag, varken tidigare projektbidrag från Vetenskapsrådet eller från KAW eller SSF. Beviljandegraden för Vetenskapsrådets konsolideringsbidrag 2016 var 6,5 procent, vilket är betydligt lägre än svenska forskares beviljandegrad för ERC:s CoG (2017) som var 13,5 procent. I den andra utlysningensomgången av konsolideringsbidrag 2018 beviljade Vetenskapsrådet likaså 20 bidrag med en beviljningsprocent på 6,5 procent.

De svenska (statliga) forskningsfinansiärerna kunde se över sina kopplingar mellan nationella bidrag och ERC-bidrag. De kan t.ex. beakta Seal of Excellence-aspekten genom att specifikt och explicit i de nationella utlysningarna uttrycka att en god bedömning av ERC är en merit i de nationella utlysningarna, eller till och med i sina reguljära utlysningar (t.ex. Vetenskapsrådets etableringsbidrag/projektbidrag) lägga in särskilda villkor för bedömning av forskare vars ansökningar bedömts ligga i kategori A i ERC:s andra bedömningsomgång.

Ytterligare ett steg längre vore att forskningsfinansiärerna, enligt modell från Nederländerna, synkroniserar sina utlysningar med ERC:s genom att t.ex. ge en särskild ingång till den nationella finansieringen för forskare med ansökningar som fått toppbedömning från ERC men blivit utan finansiering. När det gäller likvärdiga bidragsformer, som t.ex. Vetenskapsrådets konsolideringsbidrag och ERC:s Consolidator Grant, kunde finansiärerna till och med helt förlita sig på ERC:s ”Seal of excellence” och finansiera ERC:s kategori A-forskare direkt, utan egen utlysning, i förvisningen om att de bästa forskarna och dessutom banbrytande forskningsidéer finansieras. Ett sådant förfarande skulle ge bidragsmottagarna tid och resurser att skicka in en förnyad ansökan till ERC, men också ge incitament för förstagångssökande till ERC CoG.

---

³³ Internt PM vid Vetenskapsrådet

Lärosätenas information och stöd till forskare som fått ERC:s kvalitetsstämpel men inte finansiering

Både den svenska NCP för ERC och lärosätenas Grants Offices/Forskningservice gör viktiga insatser för sökande till ERC. Många lärosäten har aktiva Grants Offices som ger ett gott stöd till forskare som önskar ansöka om ERC-bidrag. Aktiviteterna varierar mellan lärosätena, men samtliga svenska lärosäten deltar i en aktiv Grants Office-grupp som arbetar med ERC-frågor.

Många lärosäten ger goda villkor för de forskare som redan lyckats få finansiering från ERC, men det finns också ett värde i att relevanta nivåer (prefekt, dekanus, rektor) informeras om den kategori forskare som fått en toppbedömning i ERC:s bedömningsprocess utan att ha fått finansiering. Dessa forskare har fått en kvalitetsstämpel som kanske kunde uppmärksammas mer vid institutioner och avdelningar, t.ex. vid rekrytering till meriteringstjänster eller nomineringar till andra bidrag (t.ex. WAF). Den här gruppen kunde också vara föremål för särskilda hjälp- och stödåtgärder då det gäller att ytterligare förbättra en redan framgångsrik ERC-ansökan inför kommande ansökningsomgångar.

Med hänvisning till resonemanget kring andra betydande stödformer för unga forskare och förhållandet mellan dem och ERC:s bidragsformer, har NCP och lärosätenas Grants Offices en viktig roll i att hjälpa forskarna att få en översikt av vilka bidrag som kan innehåsas samtidigt med ett ERC-bidrag och när det är mest strategiskt att söka ett bidrag från ERC.

Litteratur

Hallonsten, O. och Hugander, O. (2014). Supporting 'future research leaders' in Sweden: Institutional isomorphism and inadvertent funding agglomeration. *Research Evaluation*, Volume 23, Issue 3, 1 July 2014, Pages 249–260,

Vetenskapsrådet (2017). Svenskt deltagande i Europeiska forskningsrådet. VR1706

Några begrepp och förkortningar som används i rapporten

Förkortning	Förklaring
ERC	European Research Council/Europeiska forskningsrådet
StG	Starting Grant (ERC-bidragsform)
CoG	Consolidator Grant (ERC-bidragsform)
AdG	Advanced Grant (ERC-bidragsform)
SoE (Seal of Excellence)	Kvalitetsstämpel som EU utdelar inom vissa bidragsformer inom H2020, för ansökningar som nått långt i bedömningsprocessen men inte beviljats bidrag
SME instrument	Program inom H2020 för bidrag till små och medelstora företag
MSCA Fellows	Marie Skłodowska-Curie Actions – Program inom H2020 för mobilitetsbidrag
H2020	Horizon 2020/Horisont 2020 – EU:s ramprogram för forskning och innovation
SFI	Science Foundation Ireland
DFF	Danmarks Frie Forskningsfond
ARN	Agence National de la Recherche – Frankrikes nationella forskningsråd
ETAg	Eesti Teadusagentuur – Estonian Research Council
RPF	Cyprus Research Promotion Foundations
ARRS	Slovenian Research Agency
MTA	Hungarian Academy of Sciences

Förkortning	Förklaring
FWF	Austrian Science Fund
NWO	The Netherlands Organisation for Scientific Research
Swedish Foundations' Starting Grant	Bidragsform gemensam för fem svenska stiftelser (Ragnar Söderbergs stiftelse, Riksbankens jubileumsfond, Kempestiftelsen, Stiftelsen Olle Engkvist Byggmästare, Familjen Erling-Perssons stiftelse)
SSF	Stiftelsen för Strategisk Forskning
FFL	Framtidens forskningsledare (bidragsform vid SSF)
ICA	Ingvar Carlsson Award (bidragsform vid SSF)
KAW	Knut och Alice Wallenbergs stiftelse
WAF	Wallenberg Academy Fellow (bidragsform vid KAW)
SSMF	Svenska Sällskapet för Medicinsk forskning
RJ	Riksbankens jubileumsfond
SCAS	Swedish Collegium for Advanced Study
GO	Grants Office/Forskningsstöd

Denna kartläggning är en uppföljning av en av rekommendationerna i Vetenskapsrådets utredning "Svenskt deltagande i Europeiska forskningsrådet" (2017), som efterlyste olika sätt att "ta tillvara goda forskningsidéer".

Rapporten diskuterar olika finansieringsmodeller i Sverige och andra länder, avsedda för forskare som nått långt i Europeiska forskningsrådets (ERC) bedömning utan att ha fått finansiering. Ett genomgående tema i rapporten är hur ERC:s bedömning kan användas som en kvalitetsstämpel av svenska forskningsfinansiärer i deras utlysningar av forskningsbidrag.

Idag är de svenska forskningsfinansiärernas bidragsformer för att ta tillvara idéerna i goda ERC-ansökningar begränsade, med undantag av Swedish Foundations Starting Grants. Däremot erbjuds gruppen unga framgångsrika forskare ett relativt brett utbud av andra typer av forskningsbidrag från svenska finansiärer. I rapporten diskuteras olika bidragsformer och hur de bäst kan samverka för att stärka villkoren för svenska forskare.

Vetenskapsrådet
Västra Järnvägsgatan 3
Box 1035, 101 38 Stockholm
Tel 08-546 44 000
vetenskapsradet@vr.se
vetenskapsrådet.se

Vetenskapsrådet har en ledande roll för att utveckla svensk forskning av högsta vetenskapliga kvalitet och bidrar därmed till samhällets utveckling. Utöver finansiering av forskning är myndigheten rådgivare till regeringen i forskningsrelaterade frågor och deltar aktivt i debatten för att skapa förståelse för den långsiktiga nyttan av forskningen.